

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע | יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" - בית שמש

פרשת בראשית תשפ"א | גליון תתכ"א (שנה י"ח)

מדוע לא ברא הקב"ה את חוה מעפר כמו שאדם נברא מהעפר?

יש להקשות: מדוע לא ברא הקב"ה את חוה מעפר כמו שאדם נברא מהעפר, כך מקשה האלשיך הקדוש, וכן האור החיים הקדוש בפרשתו.

הנה בטור בהקדמה לאבן עזר כתב בשם הראב"ד כי לטובת האדם ולהנאתו הגדולה ברא את האשה מהצלע של אדם, שאילו נברא זכר ונקבה כשאר הברואים היתה האשה אצל האדם כנקבות הבהמה אצל הזכר שאינה מקבלת שלטונות הזכר ולא עומדת אצלו לשמשו, אך זה חוטף מזה וזה בועט בזה ואיש למעברו יפנו, וגם אינם מיוחדים זה לזה לפי שבתחלה נבראו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו, ולכן ראה הבורא יתברך צורך האדם והנאותו, וברא אותו יחיד, ולקח אחת מצלעותיו, ובנה האשה ממנה, והביאה אל האדם להיות לו לאשה, ולהיותה לו לעזר ולמסעד, מפני שהיא נחשבת לו כאחד מאבריו אשר לו לשמשו, וכי יהיה מושל עליה כמושלו על אבריו, וזהו מה שאמר התורה בראשית ב' כ' "ולאדם לא מצא עזר כנגדו" במציאות המחשבה הקדמונית, כאשר ברא את הנבראים מן האדמה זכר ונקבה, והביט וראה בטובת האדם, ולא מצא עזר לאדם בבריאה ההיא. ועל זה אמר התורה בראשית ב' י"ח "לא טוב היות האדם לבדו" כלומר אין טוב שיהיה האדם מתבודד עם האשה כמו הבהמות שהם מתבודדים ואין הנקבות מיוחדות לזכרים, "אעשה לו עזר ממנו כנגדו" כלומר אבראנו בענין שיהיה לו עזר ממנו, ושתהיה מיוחדת לו, וזהו כנגדו, כלומר שתעמוד אצלו יום ולילה.

ובגליוני הש"ס ברכות ס"א ע"מ ב' הביא דעות דגם הבעלי חיים נבראו בגוף אחד הזר והנקיבה.

ובאלשיך הקדוש בפרשתו נמי הקשה למה עשה ה' ככה, ולא בראה עפר מן האדמה כאשר יצר את האדם. ומביא שבגמ' כתובות ה' א' הקשה ר' אבהו, פסוק אחד אומר זכר ונקבה בראם, ופסוק אחד אומר ויברא ה' אלהים את האדם, אלא בתחילה עלה במחשבה לברא שנים, ואחר כך לא ברא אלא אחד, והנה בזה תכפל הקושיא למה לא עשה כמחשבתו, ועוד שהכתוב מעיד שבראם, ואיך היתה מחשבה בלבד, וגם אומר שקרא את שמם אדם, ואיך נאמר שלא נבראו אלא אחד.

ומתריך: כי לפניו יתברך עלה במחשבה לברא שני גופים זכר ונקבה עפר מן האדמה, אך ראה כי יהיה פירוד בינו ובין האשה ולא יהיה זיווגם עולה יפה, כי אפילו עתה שנבראת הנקבה ממנו ממש קשה לזווגם כקריעת ים סוף, ומה גם אם מראשיתם היו נבראים בפירוד, על כן לא ברא אלא אחד, ולא אמר לא ברא אלא את אדם כי אם אלא אחד, ואין צריך לומר לרבותינו ז"ל בראשית רבה ח' א' ברכות ס"א א' שדו פרצופין נבראו שהיתה נפש הזכר בפרצופו ונפש הנקבה בפרצופה ושניהם גוף אחד, כי אם אף אם נאמר כפשט הכתוב, יהיה כי שתי הנפשות שהיו עתידות בשני גופים מן העפר היו בגוף אחד, של הזכר בגוף ושל הנקבה בצלע שנבראת ממנו כפי דעתנו, ועיין מה שתיריך האור החיים הקדוש קושיא זו.

מדוע הקב"ה הביא את הזיווג לאדם הראשון דווקא בשעה שישן?

בפרשת ב' כ"א ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם ויקח אחת מצלעותיו ויסגור בשר תחתנה.

יש להקשות: למה הוצרך הקדוש ברוך הוא להפיל תרדמה על אדם הראשון כשלקח לו הצלע כדי לברוא את חוה, ומדוע לא הביא לו את חוה כשהיה ער, כך מקשה החזקוני, וכן בספורנו, וכן האלשיך הקדוש, וכן באברנאל, וכן בתפארת יהונתן בפרשתו.

איכא כמה תרצים:

- א. איתא בגמ' סנהדרין ל"ט עמוד א' כדי שלא תתגנה.
- ב. ובבאר מים חיים הקשה על זה: זה לבד אינו מספיק כל כך הלא אמרו בגמ' סוטה מ"ז א' שלש חינוות הן, ואחד מהן חן אשה על בעלה, והנותן חן לכל אשה בעיני בעלה גם לה היה יכול לתת חן שלא תתבזה עליו.
- ב. חס הקדוש ברוך הוא על אדם הראשון שלא להכאיבו לפיכך הפיל עליו תרדמה, כך כתב בחזקוני.
- ג. ובבאר מים חיים בראשית פרשת תמה עליו: וכי ח"ו היה לקיחתו כדרך חתיכת רופאי אדם בשר החי עד שמרוב הכאב מוכרחים להשקות את האדם סם של שינה.
- ד. שלא יפחד ולא יצטער, כך כתב בספורנו.
- ה. כדי שתביאהו שמחה פתאומית ויהיה כמוצא מציאה טובה שתגל נפשו בבואה אליו בהסח דעת, כך כתב אברנאל.
- ו. רמז שהאדם יעשה עצמו נרדם בביתו, ולא יהיה קפדן עם אשתו ובני ביתו, כך כתב בספר תולדות יצחק.
- ז. האשה נבראה בעת תרדמה כי האשה מר ממות רצה לומר טיפה ממות, שמילת מר פירושו טיפה כדכתיב "הן גוים כמר מדליל" וזה קשה ממות שיש בו עניין קשה משורש מות וזאת היה כי נבראת בעת תרדמה, ושינה איתא בגמ' ברכות שיש בו חלק ס' ממייתה, וגם בזה היה לו עזר לכפר עליו בעולם הזה לבעל יקרה לו נזק בעולם הבא, כך תריך בתפארת יהונתן בפרשתו.
- ח. נבראת בעת תרדמת ושינת אדם, כי בעת שינת אדם זוכה שנשמתו עולה למעלה, וזהו תרדמה של נבואה כמו שכתוב בזוהר ויפל ה' תרדמה זהו נבואה, ואז נבנית האשה והגיעה למדרגת בינה יתירה שיש באשה כיון שנשמתו היה אז למעלה במקום גבוה רם ונשא, וזהו ויבן ה' את הצלע שדרשו חז"ל בינה יתירה ניתנה לה, כך תריך בתפארת יהונתן בפרשתו.
- ט. ע"פ מה שכתוב בספר עוללות אפרים לבעל הכלי יקר מאמר שלו לברא את הפסוק בפרשת כי תבא "יצו ה' אתך את הברכה באסמיך ובכל מעשה ידך אשר תעשה" שפסוק זה מדבר בזיווג האשה והוא הדבר הסמוי מן העין אשר למדו חז"ל ב"מ מ"ב ע"מ א' מפסוק זה שהברכה מצוה בו, כי לקיחת הצלע היה דבר הסמוי מן העין כמו שכתוב ויפל ה' תרדמה על האדם, ופירש רש"י שלא יראה לקיחת הצלע, ע"כ, ולפי זה אפשר דלכן הביא הקב"ה את הזיווג לאדם הראשון דאין הברכה שרוי אלא בדבר הסמוי מן העין, לכן הביא הקב"ה את הזיווג לאדם כשישן, מעדני אשר.
- ט. כדי להורות לדורות עולם שבן אדם לא יחשוב שהשידוכים תלוי בכמה השתדלות שהאדם יעשה ומראים לנו שהזיווג הראשון בא באמצע השינה שהאדם לא עשה שום דבר, ופתאום זה הגיע השידוך, כן בכל שידוך, מעדני אשר.

מעדני אשר: שמעתי פעם בדרך צחות דלכן בחורים מבוגרים המעוכבים שידוך יושנים הרבה, דזה סגולה לזיווג, שהרי אדם הראשון קיבל את זיווגו בשעת שינה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב יעקב עידן שליט"א ירושלים לעילוי נשמת הראשון לציון מחזיר עטרה ליושנה הקריב רבבות לאביהן שבשמים שר התורה ועמוד ההוראה שזכיתי להתפלל מידי שבת בלילה בקודש פנימה הגאון הקדוש רבי עובדיה יוסף זצוק"ל עלה בסערה השמימה ג' מר חשוון תשע"ד מח"ס שו"ת יביע אומר ת.נ.צ.ב.ה. יאה רעוא שזכותו הגדולה של מרן תגו להתברר בכל מילי דמיטב

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרבני הנגיד הנכבד הרה"ג ראובן יואל הרפנס שליט"א סיגעט לעילוי נשמת אביו הרב מנחם נחום בן משה ז"ל נלב"ע כ"ח תשרי ת.נ.צ.ב.ה.

האם עבירות של אדם גורם שאשתו תהיה רעה אליו?

בפרשתן אעשה לו עזר כנגדו.

בגמ' יבמות ס"ג ע"א דרשין זכה עזרתו, לא זכה כנגדו.

הנה החיד"א בספרו מדבר קדימות ערך נשים ס"ק י"א כתב דבר נפלא בשם זקינו הרב חסד לאברהם הדתלמיד חכם כפי מה שהוא מתנהג עם הקב"ה כן אשתו מתנהגת עמו, וזהו סוד מה שאמרו רז"ל זכה עזר, לא זכה כנגדו, שמורדת בו כמו שהוא מורד בקונו, וזה הסוד לא שייך אלא לצדיקים, ולזה כל בן תורה שאין אשתו נשמעת לו אין ראוי להתרעם עליה כי איהו דאפסיד אנפשיה, אמנם אם אינו בן תורה דרך טבע שאשתו נשמעת לו מפני שהיא יריאה ממנו.

וכותב החיד"א דשנים רבות היה מפרש מעצמו את הפסוק בתהלים ל"ח ד' "אין שלום בעצמי מפני חטאתי" אם האישה אשר היא עצם מעצמותיו של האדם אין שלום עימה, אלא ממעיסה היא את בעלה, סיבת הדבר מפני חטאתי, עוונותיי גרמו לי שתתנהג כך כלפיי, הרי כתוב בפסוק משלי ט"ז ז' "ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישרים איתו" ודרשו חז"ל בראשית רבה פרשת וירא פרשה נ"ד רבי יוחנן אמר זו אשתו שנאמר מיכה ז' אויבי איש אנשי ביתו, מעשה באשה שקבלה על בעלה לשלטון, והתיז את ראשו ואם היה הוא האדם רצוי לפני בורא העולם, היו משלימים עימו בני ביתו, משום כך ימרה האדם לשוב ולהעביר על מדותיו, והן עתה אנכי הרואה דברי מר זקנינו כמו שכתבתי, ואתי שפיר לפי דבריו דזהו דווקא בצדיק ותלמיד חכם מה שכתוב ברצות ה' דרכי איש, היינו צדיק.

ובחכמת מנוח יבמות ס"ג חולק על זה וסבירא לא דאפילו מי שלא חטא אינו זוכה לאשה טובה רק עם יש לו זכיות: וז"ל דמהא דלא אמרינן בגמ' "לא חטא" עזר "חטא" כנגדו, שמע מינה שאין האדם משיג אשה טובה אלא כשיש לו זכות, אבל אם אין בו זכות אע"פ שלא חטא גם כן אינו משיגם, ועל זה נאמר אשת חיל מי ימצא רחוק מפנינים וגו' כי העושר הרמוז בפנינים בא לאדם אע"פ שאין בו זכות.

ובזה מסביר באופן נפלא: הא דאמרו חז"ל סוטה ב' ע"מ א' קשה לזווגן כקריעת ים סוף כי כמו שקריעת ים סוף היה צריך זכות, ובלי זכות לא היה נעשה אע"פ שלא חטאו שאין שינוי טבע בלא זכות, כן ענין הזיווג כי הוא כמעט דבר שהוא חוץ לטבע לזווג דעות בני אדם שהם רחוקות לעולם, ואין דעת אחד שווה לחבירו.

ובחפץ חיים על התורה בפרשתן מובא: שהיה אדם אחד שכל היום כועסת ומקללת ועושה לו בושות וכלימות ורוצה לנסוע מהבית אמר לו החפץ חיים הרי כל בזיון וכל קללה הכל מהשמים וכמו שאמר דוד המלך על קללות שמעני בן גרא הניחו לו ויקלל כי אמר לו ה' שמואל ב' ט"ז י"א ואם כך נגזר ונקצב אין אפשרות להימלט מן הגזירה, מה עשה הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו במקום שיהא נע ונד בין אנשים ויבוזה בחוצות, הביא עליו את הבזיונות כשהוא ספון בביתו.

ויש שכתבו בדרך צחות: דאם זכה עזרתו ממש טוחנת אופה מכבסת ואם לא זכה אז אשתו אין עוזרת לו אלא כל היום מתפללת ולא עושה כלום, והכוונה שכנגדו כמו דמצאנו אצל יצחק ורבקה בפרשת תולדות ויעתר יצחק לנוכח אשתו, דהכוונה זה עומד בזוית זה וזה עומד בזוית זה, וזה הכוונה זכה עזרתו לא זכה כנגדו שהוא עומדת ומתפללת בזוית אחרת ולא עושה כלום בבית, כך מביא בספר הנפלא נמצאו לחכי מידידי הרה"ג יצחק קליין שליט"א בשם ספר ישמח יהודה.

האם לפעמים כשהאשה עוזרת לבעל ומבשלת לו ומכבסת זה כנגדו?

הנה בספר אפריון בפרשתן לבעל הקיצור שו"ע כתב דבר נורא בשם הרב הגאון הלל ל"ש נ"י אב"ד דק"ק קאלאמאי שאמרו בשם ת"ח אחד פירוש המאמר זכה עזרתו לא זכה כנגדו, עפ"י הא דאיתא שם בגמ' אשכחיה ר' יוסי לאליהו, אמר ליה כתיב אעשה לו עזר, במה אשה עוזרתו לאדם, אמר ליה אדם מביא חיטין חיטין כוסס, פשתן פשתן לובש בתמיה לא נמצאת מאירה עיניו ומעמידתו על רגליו, ולפי"ז י"ל דהכי פירושו, זכה היינו אם האיש זוכה ועוסק בתורה, אז האשה לו לעזר שלא יצטרך לבטל מלימודו בתיקון מאכלו ומלבושיו ויגדל בתורה, אבל אם לא זכה ועוסק בהבלים יושב בסוד משחקים, אז כנגדו כלומר לרעה לו, שאם לא היה לו אשה, היה בעצמו צריך לתקן מאכלו ומלבושיו ולא היה לו פנאי להרבות הבלים.

האם עץ הדעת נאסר לאדם הראשון רק לכמה שעות?

בפרשתן ב' ט"ז ויצו ה' אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות.

יש לחקור האם נאסר לאכול מעץ הדעת לעולם או דילמא רק לכמה שעות או ימים.

הנה איתא במדרש רבה בפרשתן פרשה כ"א דרש רבי יהודה בן פדייא מי יגלה עפר מעיניך אדם הראשון שלא יכולת לעמוד בצווי אפילו שעה אחת והרי בניך ממתניין לערלה ג' שנים, שנאמר וקרא י"ט שלש שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל, א"ר הונא כד שמע בר קפרא כן, אמר יפה דרשת בן אחותי.

ובאור החיים הקדוש בפרשתן פרק א' פסוק כ"ט כתב כבר אמרו חז"ל ב"ר פכ"א שאם היה ממתין עד ערב שבת היה מקדש על היין ע"כ, ומתוך דבריהם אתה למד כי לא נאסר איסור עולם.

ובחכמת שלמה אורח חיים סימן רע"א כתב דלכך מקדשין על היין לתקן את חטא אדם הראשון שחטא בגפן, ובקידוש זה אנו רוצים לתקן אותו. ובפרט לפי מה שכתבו המקובלים דאם היה אדם הראשון ממתין עד הלילה והיה מקדש על הגפן היה מותר לו העץ, וא"כ בקידוש זה אנו רוצים לתקן חטא אדם הראשון שכבה נרו של עולם, ואנו רוצים לתקן זה להעלות נרו של עולם, לכך ראוי בקידוש ליתן עינינו בנרות, כדי להכיר הרמז שמכוין להעלות נרו של עולם שכבה על ידי חטא אדם הראשון בגפן.

איך נכשל אדם הראשון באכילת עץ הדעת הרי אין הקב"ה מביא תקלה ע"י צדיקים? יש להקשות: איך נכשל אדם הראשון ואכל מעץ הדעת, הרי איתא בגמ' נדרים י' דאין הקב"ה מביא תקלה ע"י צדיקים, א"כ איך הגיע כזה מכשול לאדם הראשון, כך מקשה החיד"א בספרו ראש דוד בפרשתן.

איכא כמה תרוצים:

- א. ע"פ מה שכתבו התוס' בשם רבינו תם שבת י"ב ע"ב, פסחים ק"ו ע"ב, גיטין ז' ע"א חגיגה ט"ז ע"א, חולין ה' ע"ב, דרק באיסורי אכילה שאסורים מצד עצמן אמרינן אין הקב"ה מביא תקלה על ידן, אבל במידי דאכילה דתלוי בזמן כגון לאכול לפני הבדלה או לאכול ביום כיפור, הקב"ה מביא תקלה לצדיקים, לפי הנ"ל אתי שפיר דכיון דמבואר לעיל דהאיסור של אכילת עץ הדעת היה תלוי בזמן לכן היה אפשר שהקב"ה יביא תקלה לאדם הראשון, כך תירץ החיד"א בספרו ראש דוד בפרשתן.
- ב. ע"פ מה שכתב ביפה מראה ירושלמי פרק קמא דמאי שה' שומר נפשות חסידיו דוקא מן השוגג, אבל כשיש פשיעה מצד אדם איהו דאפסיד אנפשיה, ואצל אדם איהו דאפסיד אנפשיה, כך תירץ החיד"א בספרו ראש דוד בפרשתן.
- וכותב החיד"א בראש דוד שם ע"מ כ"ה הא דאדם הראשון האם היה שוגג או פושע באכילת עץ הדעת תליא במחלוקת במדרש: דאיתא במדרש בפרשתן פרשה י"ט "ותקח מפריו ותאכל" א"ר איבי סחטה ענבים ונתנה לו ר' שמלאי אמר בישוב הדעת באת עליו, דלמ"ד דענבים סחטה לו היה שוגג וכמו שפירש המהר"ש יפה דסחטה לו כדי שלא ירגיש, שאם נתן לו הפרי ממש לא היה אוכל, ולמ"ד בישוב הדעת נתנה לו חשיב מזיד.
- ג. ע"פ מה שכתב באור החיים הקדוש ג' י"ב דאדם הראשון היה אונס כיון שסמך על אשתו, לפי הנ"ל אתי שפיר דלא הויה תקלה מעדני אשר, עיין בספר הנפלא כל הכתוב לחיים מאת אחי הגאון משה שוורץ שליט"א.

"בראשית בשביל התורה שנקרא ראשית"

לבקשת רבים אנו מפרסמים חלק מהשיעורים שנאמרו בחג הסוכות בקהילות הקודש ואפשר לשמוע במערכת קול הלשון, וקול המעדנים

"בוהש" בית שמש	"בעלזא בית גדליה" בית שמש
"ברגסאז" בית שמש	"גור" לבחורים מארה"ב
"נדרבורנה" בני ברק	ובקול נדבורנה 072-3723722
"פרושים" שכונת סלונים בית שמש	"פינסק קרלין" בית שמש
"קוסוב ויזניץ" רמה ג' בית שמש	"צאנז" בית שמש
"רחמסטרוביקא" ירושלים כנס לשש מאות ילדים מרחבי ירושלים	

בפרשתן כ"א ויברא אלהים את התנינים וכו' ויברך אותם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים.

אחד מהטעמים שאוכלים דגים בשבת משום שנאמר בהם ברכה עיין לקמן.

יש לחקור מי שיכול לקנות לכבוד שבת או דגים או בשר מה עדיף מה הויא יותר חיוב לאכול לכבוד שבת.

ראשית דבר צריך לברר מהו המקור לאכילת דגים ובשר בשבת.

הנה ברבינו יונה ריש פרק ג' דברכות ע"מ 20 ב"ד"ה ובשבת מיסב ואוכל, מובא בש"ך יו"ד סימן רמ"א ס"ק ו' כתב שאין חובה על האדם שיאכל בשר בשבת

ומביא ראיה: מהא דאמרינן בגמ' שבת ק"ה עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות.

ולגבי חיוב לאכול דגים בשבת איתא בגמ' שבת ק"ה עמוד ב' וקראת לשבת עונג במה מענגו, רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב אמר בתבשיל של תרדין, ודגים גדולים, וראשי שומין, רב חייה בר אשי אמר רב, אפילו דבר מועט, ולכבוד שבת עשאו הרי זה עונג. מאי היא, אמר רב פפא, כסא דהרסנא, חזינן להדיא מדברי הגמ' דחייבים לאכול דגים בשבת מדין עונג שבת.

ובספר בית הלל מביא מבנו שאכילת דגים הוא חיוב דאורייתא בשבת.

ובש"ע הרב בקונטרס אחרון סימן רמ"ב הערה ד' תמה עליו: וז"ל והוא תמוה מאוד, שהרמב"ם והשו"ע השמיטו חיוב דאורייתא, ועוד מי כתיבי דגים באורייתא, וגם מדרבנן אין טעם בדרך הנגלה שיתקנו דוקא דגים, ומה שהזכירו דגים בגמרא בכמה מקומות היינו למצוה מן המובחר, ולכן מי שאין ידו משגת פטור, שהרי עיקר חיוב הדגים הוא משום הידור מצות עונג, שהרי יכול לענג ג"כ בדברים אחרים חשובים, ואף אם הדגים יותר חשובים, מכל מקום נקרא זה הידור מצוה, ומנין לנו להוסיף עוד שליש על ההידור.

וכן כתב במקום אחר אורח חיים סימן רמ"ב סעיף ב' וז"ל במה מענגו בימי חכמי הגמרא היו מענגין בדגים גדולים ובתבשיל של תרדין שמאכלים אלו היו חשובים ענג בימיהם וכל מקום ומקום לפי מנהגו יענגוהו במאכלים ומשקים החשובים להם עונג, ואין חיוב לאכול בשר ולשתות יין בשבת אלא לפי שכן הסתם יש לרוב בני אדם ענג באכילת בשר יותר מבשאר מאכלים ובשתיית יין יותר מבשאר משקים לכך יש להם להרבות בבשר ויין כפי יכלתם והשגת ידם.

וכן בפרי מגדים אשל אברהם סימן רמ"ב ס"ק א' כתב אכילת דגים בשבת לאו דאורייתא הוה, ואף לא דרבנן, מאחר דיש לענגו במאכלים אחרים.

מענדי אשר: לפי זה במה שמתענג יותר צריך להעדיף לקנות אם מתענג יותר בבשר צריך להעדיף בשר, ואם מתענג יותר בדגים צריך להעדיף דגים, רק השאלה אם אוהב את שניהם אותו דבר האם צריך להעדיף אחד על השני, ויש צד לומר לשיטות שיש חיוב שמחה גם בשבת כמו שהאריך בדעת תורה סימן רמ"ב בשם הספרי ואיתא בגמ' פסחים ק"ט ע"מ א' אין שמחה אלא בבשר ויין אפשר דיש סברא להעדיף בשר, אבל שאלתי כמה דיניים ואמרו לי שאין שום סברא להעדיף אם אוהב שניהם אותו דבר.

איכא עוד כמה טעמים מדוע אוכלים דגים בשבת:

א' נראה לפי ששבת בראשית רמז הוא לעולם הבא יום שכולו שבת כידוע ולכן חייב אדם בשבת בראשית לעשות דברים שהן מעין יום שכולו שבת וכשם שבעולם הבא יש תענוג ליתן ושוור הבר לכך חייב אדם לאכול דגים ובשר בשבת, כך כתב בתורת חיים עירובין י"ט עמוד א, מובא בביאור הלכה סימן רמ"ב בסופו.

ב' נתברכו הדגים ביום זה כדי שתהא הברכה משולשת בשלשה ימים זה אחר זה, ברכה דדגים ביום ה', ברכה דאדם ביום ו', וביום ז' ברכת יום השבת ויברך אלקים את יום השביעי, והחוט המשולש לא במהרה ינתק, ונ"ל דמשום הכי מצוה רבה שיאכל האדם דגים בשבת, כדי שתהא הברכה משולשת. כך כתב באגרא דכלה בפרשתן.

ג' משום שהדגים אינם מדברים, ובשבת נצטוונו לא לדבר כמו שכתוב ממצוא חפצין ודבר דבר, כך אמר כ"ק מרן האדמו"ר מצאנו שליט"א מובא במירות טועמיה חיים זכ ע"מ

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן
משיב כהלכה שינון ודיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משו"ע ומשנה ברורה

- א. חידה. מי בתחילה היה שוגג ולבסוף היה מזיד.
- ב. חידה. למי היה לו חרב והיה חקוק עליה שם המפורש והיה הורג בה בכל יום חמש מאות מזיקין ושדים?
- ג. חידה. איזה דבר בגוף האדם לא נשתלם בבריאה ורק מאוחר יותר, ואף זה רמוז בפרשתינו, ומדוע באמת לא היה כבר בבריאה?
- ד. חידה. מי יבוא יחד עם אליהו הנביא שיבוא במהרה בימינו.
- ה. צ"ע. ארורה האדמה בעבורך, וצ"ע מדוע האדמה נענשה על כך שפצתה את פי'ה וקיבלה את דמי הבל מאי הוי ליה למיעבד, זה טבעה לקבל כל לחות שנופל אליה.

ידיעת הלכות שבת

- 1. קידוש. הרב כהן נוהג לעשות את הקידוש בליל שבת באופן הבא: הוא מקדש בכוס שמכילה יותר מרביעית יין, לפניו מונחים כוסיות קטנות מכסף, כמספר המסובים. לאחר אמירת הקידוש הרב כהן שותה מעט יותר מרביעית, מוסיף לכוסו יין מהבקבוק, ומוזג מכוסו מעט יין לתוך כל אחת מכוסות הכסף ומחלקן למסובים. הרב כהן אינו נוהג לשתות יין במהלך הסעודה. יצחק בנו שלמד בישיבה הלכות קידוש עם פסיקת המשנה ברורה, העלה בפני אביו כמה שאלות הלכתיות שנובעות מהדרך בה הוא עושה את הקידוש, מה הן?
- 2. הטמנה, חידוד. הגב' מזרחי והגב' ישראלי הטמינו בערב שבת לצורך סעודת ליל שבת, תבשיל מבושל כל צורכו בדבר המוסיף הבל (כגון דברים המפורטים בסימן רנ"ז בסעיף ג). לגב' מזרחי ולב"ב מותר בדיעבד לאכול מתבשיל זה בליל שבת, לגב' ישראלי וב"ב אסור לאכול מהתבשיל עד מוצאי שבת, מדוע? (אותו תבשיל ואותה הטמנה). מה הדין אם ההטמנה בדבר המוסיף הבל הייתה בליל שבת? הערה: כל ההטמנות היו בשוגג, השאלות לנוהגים כפסק המחבר.
- 3. ברכת הנהנין לפני קידוש. ר' בנימין חזר לביתו לאחר תפילת ערבית בליל שבת, ובטעות לקח כוס שתייה וברך עליה "שהכל" ומיד נזכר שעדיין לא עשה קידוש, מה יעשה?

כללי השתתפות

- 1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ש 500 ש"ח.
- 2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
- 3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
- 4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
- 5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. - שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח מרחשון

